

GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

SPIRA PROTO-ROMAN 110R
JOHANNES & VINDELINUS DE SPIRA
VENICE 1469

E

Ego omni officio ac potius pietate erga te ceteris
satisfacio oibus: mihi ipse nunq̃ satisfacio. Tanta
enim magnitudo est tuorum erga me meritorum:
ut quoniam tu nisi perfecta re de me nō congesti:
ego quia non idem in causa tua efficio uitam mihi
esse acerbam putē. In causa hęc sunt. Hammonius
Regis legatus aperte pecūia nos oppugnat. Res
agitur per eosdem creditores: per quos cū tu aderas agebatur. Regis
causa si qui sunt qui uelint: qui pauci sunt omnes rem ad Pompeium
deferri uolūt. Senatus religionis calūniā nō religione sed maliuolētia
& illius regię largitionis inuidia comprobatur. Pompeium & hortari &
orare & iam liberius accusare & monere: ut magnam infamiā fugiat:
non desistimus. Sed plane nec precibus nostris nec admonitionibus
reliquit locum. Nam cū in sermone quotidiano tum in senatu palā
sic egit causam tuam: ut neq; eloquentia maiore quisq; neq; grauitate
nec studio: nec cōtentione agere potuerit cum summa testificatione
tuorum in se officiorū & amoris erga se tui. Marcellinū tibi eē iratū
scis. Is hac regia causa excepta ceteris ī rebus se acerrimū tui defensorē
fore ostēdit. Quod dat accipimus. Quod instituit referre de religione
& sepe iam rettulit ab eo deduci non potest. Res ante idus acta sic est
Nā hęc idibus mane scripsi. Hortensii & mea & Luculli sentētia cedit
religioni de exercitu. Teneri enī res aliter nō pōt. Sed ex illo senatus
consulto quod te referente factum est: tibi decernit: ut regē deducas
quod commodē facere possis: ut exercitum religio tollat: te auctorem
senatus retineat. Crassus tris legatos decernit: Nec excludit Pōpeium.
Censet enim iam ex his qui cum imperio sint. Bibulus tris Legatos
ex his qui priuati sunt. Huic assentiuntur reliqui consulares praeter
Seruiliū qui omnino reduci negat oportere: & Volcatium qui Lupo
referente Pompeio decernit & Afraniū qui assentiū Volcatio. Que
res auget suspicionem Pompeii uoluntatis. Nam aduertebātur Pōpeii
familiares assentire Volcatio. Laboratur uehementer. Inclinata res est.
Libonis & Hipsei non obscura concursatio & contentio omniumque
Pompeii familiarium studium in eam opinionem rem adduxerūt: ut
Pōpeius cupere uideatur. Cui qui nolunt iudem tibi quod eū ornasti:
non sunt amici. Nos in causa auctoritatē eo minorem habemus quod
tibi debemus. Gratiam autem nostram extinguit hominum suspicio:
q̃ Pōpeio se gratificari putāt. Vt in rebus multo anteq̃ profectus es

Go omni officio ac potius pietate erga te ceteris
satisfacio oibus: mihi ipse nunq̃ satisfacio. Tanta
enim magnitudo est tuorum erga me meritorum:
ut quoniam tu nisi perfecta re de me nō congesti:
ego quia non idem in causa tua efficio uitam mihi
esse acerbam putē. In causa hęc sunt. Hammonius
Regis legatus aperte pecūia nos oppugnat. Res
agitur per eosdem creditores: per quos cū tu aderas agebatur. Regis
causa si qui sunt qui uelint: qui pauci sunt omnes rem ad Pompeium
deferri uolūt. Senatus religionis calūniā nō religione sed maliuolētia
& illius regię largitionis inuidia comprobatur. Pompeium & hortati &
orare & iam liberius accusare & monere: ut magnam infamiā fugiat:
non desistimus. Sed plane nec precibus nostris nec admonitionibus
reliquit locum. Nam cu in sermone quotidiano tum in senatu palā
sic egit causam tuam: ut neq; eloquentia maiore quisq; neq; gratuitate
nec studio: nec cōtentione agere potuerit cum summa testificatione
tuorum in se officioru & amoris erga se tui. Marcellinū tibi eē iratū
scis. Is hac regia causa excepta ceteris ī rebus se acerrimū tui defensorē
fore ostēdit. Quod dat accipimus. Quod Instituit referre de religione
& sepe iam rettulit ab eo deduci non potest. Res ante idus acta sic est
Nā hęc idibus mane scripsi. Hortensij & mea & Luculli sentētio cedit
religioni de exercitu. Teneri enī res aliter nō pōt. Sed ex illo senatus
consulto quod te referente factum est: tibi decernit: ut regē deducas
quod commodē facere possis: ut exercitum religio tollat: te auctorem
senatus retineat. Crassus tris legatos decernit: Nex excludit Pōpeium.
Censet enim iam ex his qui cum imperio sint. Bibulus tris Legatos
ex his qui priuati sunt. Huic assentiuntur reliqui consulares praeter
Seruiliū qui omnino reduci negat oportere: & Volcatium qui Lupo
referente Pompeio decernit & Afraniu qui assentiū Volcatio. Que
res auget suspicionem Pompeij uilontatis. Nam aduertebātur Pōpeij
familiares assentire Volcatio. Laboratur uehementer. Inclinata res est.
Libonis & Hipsei non obscura concursatio & contentio omniumque
Pompeij familiarium studium in eam opinionem rem adduxerūt: ut
Pōpeius cupere uideatur. Cui qui nolunt iudem tibi quod eū ornasti:
non sunt amici. Nos in causa auctoritatē eo minorem habemus quod
tibi debemus. Gratiam autem nostram extinguit hominum suspicio:
q̃ Pōpeio se gratificari putāt. Vt in rebus multo anteq̃ profectus es

Ego omni officio ac potius pietate erga te ceteris
satisfacio oībus: mihi ipse nunq̃ satisfacio. Tanta
enim magnitudo est tuorum erga me meritorum:
ut quoniam tu nisi perfecta re de me nō conq̃esti:
ego quia non idem in causa tua efficio uitam mihi
esse acerbam putē. In causa hęc sunt. Hammonius
Regis legatus aperte pecuīa nos oppugnat. Res

Go omni officio ac potius pietate erga te ceteris
satisfacio oībus: mihi ipse nunq̃ satisfacio. Tanta
enim magnitudo est tuorum erga me meritorum:
ut quoniam tu nisi perfecta re de me nō conq̃esti:
ego quia non idem in causa tua efficio uitam mihi
esse acerbam putē. In causa hec sunt. Hammonius
Regis legatus aperte pecuia nos oppugnat. Res

A B C D E F G H I

K L M N O P Q

R S T V X Z

a b c d e f g h i k l m n o

p q r s t u v x y z

A B C D E F G H I K L
 M N O P Q Q_u R S T
 V X Y Z a ã b c ç d d' e e_z
 f ff fi fl g h i j k l p m ñ n o
 õ p p̄ p̃ p̂ q q̄ q̃ q̂ q̄ r s f f̄
 fl fl tt' u ũ v x y z & 2 9
 ω ω̃ α ψ π φ θ . : !

A B C D E F G H I K L
 M N O P Q Q_u R S T
 V X Y Z a ã b c ç d e e_z
 f ff fi fl g h i j k l m ñ n o
 õ p p̄ p̃ p̂ q q̄ q̃ q̂ q̄ r s f f̄
 fl fl tt' u ũ v x y z & 2 9
 ω ω̃ α ψ π φ θ . : !

Non eram nescius Brute cum quae summis ingenijs exquisitaque doctrina philosophi Graeco sermone tractavissent ea Latinis litteris mandaremus fore ut hic noster labor in varias reprehensiones incurreret. nam quibusdam et ijs quidem non admoudum indoctis totum hoc displicet philosophari. quidam autem non tam id reprehendunt si remissius agatur sed tantum studium tamque multam operam ponendam in eo non arbitrantur. erunt etiam et ij quidem eruditi Graecis litteris contemnentes Latinas qui se dicant in Graecis legendis operam malle consumere. postremo aliquos futuros suspicor qui me ad alias litteras vocent genus hoc scribendi etsi sit elegans personae tamen et dignitatis esse negent. Contra quos omnis dicendum breviter existimo. Quamquam philosophiae quidem vituperatoribus satis responsum est eo libro quo a nobis philosophia defensa et collaudata est cum esset accusata et vituperata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videretur et ijs quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepi veritus ne movere hominum studia viderer retinere non posse. Qui autem si maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt fieri difficilem quandam temperantiam postulant in eo quod semel admissum coerceri reprimique non potest ut propemodum iustioribus utamur illis qui omnino avocent a philosophia quam his qui rebus infinitis modum constituent in reque eo meliore quo maior sit mediocritatem desiderent. Sive enim ad sapientiam perveniri potest non paranda nobis solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc difficile

est tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit pulcherrimum. etenim si delectamur cum scribimus quis est tam invidus qui ab eo nos abducat sin laboramus quis est qui alienae modum statuatur industriae nam ut Terentianus Chremes non inhumanus qui novum vicinum non vult fodere aut arare aut aliquid ferre denique non enim illum ab industria sed ab inliberali labore deterret sic isti curiosi quos offendit noster minime nobis iniucundus labor. is igitur est difficilior satis facere qui se Latina scripta dicunt contemnere. in quibus hoc primum est in quo admirer cur in gravissimis rebus non delectet eos sermo patrius cum idem fabellas Latinas ad verbum e Graecis expressas non inviti legant. quis enim tam inimicus paene nomini Romano est qui Ennij Medeam aut Antiopam Pacuvij spernat aut reiciat quod se isdem Euripidis fabulis delectari dicat Latinas litteras oderit Synephebos ego inquit potius Caecilij aut Andriam Terentij quam utramque Menandri legam A quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scripserit Electram tamen male conversam Atilij mihi legendam putem de quo Lucilius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis aut inertissimae segnitiae est aut fastidij delicatissimi. mihi quidem nulli satis eruditi videntur quibus nostra ignota sunt. an tinamne in nemore nibilo minus legimus quam hoc idem Graecum quae autem de bene beateque vivendo a Platone disputata sunt haec explicari non placebit Latine Synephebos ego inquit potius

LATIN ABBREVIATIONS DISCRETIONARY LIGATURES	
ã	a m
đ	de des dicit dictus dis dit dum und em
ẽ	en est
ĩ	in ini im imu ire mi min ni nim
ĩm	men mn
	mne
	mni
	mun tum
õ	on om io odo
p	par
p	prop
þ	prae pre
q	quid
q̃	quidam

q̄	que
q̃	qua
q̄	quod
t̃	tio
ũ	um
	un
&	et
ʒ	rum

HISTORICAL LIGATURES STANDARD LIGATURES	
ct	ct
ff	ff
fi	fi
fl	fl
ij	ii
ff	ff
ft	ft

HISTORICAL FORMS STYLISTIC ALTERNATES	
Qu	Qu
f	s

SPIRA 110R, PROTO-ROMAN FIRST USED IN VENICE BY JOHANNES AND VINDELINUS DE SPIRA FOR CICERO'S EPISTOLAE AD FAMILIARES IN 1469 AND USED UNTIL 1473 BY VINDELINUS.

TYPE DESIGN WORKSHOP AT ENSBA LYON AND BIBLIOTHÈQUE MUNICIPALE DE LYON, HELD BY ROXANE GATAUD AND THOMAS HUOT-MARCHAND, LYON, MARCH 2017.

SOURCES: *OPERA*, CYPRIANUS, 1471 & *GEOGRAPHIAE LIBRI*, STRABON, 1472.

WORKSHOP PARTICIPANTS: MARIKA BELLE, LUCILE BOUTIN, ANA BRENA, LOUIS BROUSSEAUD, CONSTANCE BURGER-LEENHARDT, CHARLOTTE CARLETTO, ANAIS CHAPPELET, ELORAH CONNIL, AURELIE MASSA, NOEMIE DA CRUZ, MARIE DOZ, CAMILLE HOUEL, SARAH MILLET, CLAIRE MOUTON, SIMON PENARD, MARIE SOPHIE ROBERT.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS, DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

IMAGES: COPYRIGHT BAYERISCHE STAATSBIBLIOTHEK, MÜNCHEN & ANRT, NANCY.

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT GOTICO-ANTIQUA.ANRT-NANCY.FR

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2019

VERSION: 1.0, 25 APRIL 2019

ADDED GLYPHS:

JUWjvw